

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS POLITINIŲ
PARTIJŲ IR POLITINIŲ KAMPANIJŲ FINANSAVIMO KONTROLĖS SKYRIAUS**

**PAŽYMA
DĖL TĖVYNĖS SAJUNGOS-LIETUVOS KRIKŠČIONIŲ DEMOKRATŲ
ORGANIZUOTO NARIŲ REITINGAVIMO RENGINIO**

2020 m. rugsėjo 24 d. Nr. 3-89 (1.2)
Vilnius

Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija (toliau – VRK) 2020 m. birželio 28 d. gavo pranešimą (reg. Nr. 1-1453(7.9) dėl 2020 m. birželio 28 d. interneto tinklalapyje www.lrytas.lt publikuoto straipsnio „Konservatorių palapinėje Vilniuje sekmadienį lankytojų netrūko: dovanavo saldinius ir stebino ilgu sąrašu“¹. Pranešėjas teiraujasi, „ar čia nebuvo pažeidimų?“

VRK 2020 m. liepos 3 d. posėdžio metu nuspręsta pirmiau minėtą pranešimą perduoti tirti Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyriui.

Straipsnyje „Konservatorių palapinėje Vilniuje sekmadienį lankytojų netrūko: dovanavo saldinius ir stebino ilgu sąrašu“ pateikiama informacija: „Sekmadienį Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų (TS-LKD) partijos nariai nuo pat ryto pradėjo savo kandidatų reitingavimą daugiamandatėse apygardose. Vilniuje konservatoriai atsižvelgė į vis dar išliekančią koronaviruso grėsmę, todėl reitingavimą surengė atviroje vietoje – V. Kudirkos aikštėje. <...> Visiems rinkėjams komisijos nariai pasiūlė po tušinuką su partijos simboliais ir saldinių, nors tokių tradicinių dovanų ne vienas vilnietis atsisakė. „Partijos bendruomenė šį savaitgalį spręs, kuriuos bendražygius vertina kaip vienus aktyviausių, geriausiai pažįsta ir kurie gali labiausiai prisidėti įgyvendinant TS-LKD rinkimų programoje numatytus tikslus“, – Eltai sakė TS-LKD pirmininkas Gabrielius Landsbergis. Siekiant saugumo, konservatorių partijos nariai reitingavimą galėjo atlikti trimis būdais: skyriuose, internetu ir paštu. Reitingavimas skyriuose ir internetu vyksta sekmadienį nuo 8 iki 18 val. Balsavimas paštu prasidėjo birželio 12 d. Tuo tarpu partijos sąrašo reitingavimas internetu organizuojamas pirmą kartą“.

Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad prasidėjus Seimo rinkimų politinei kampanijai, t. y. nuo Seimo rinkimų datos paskelbimo iki šio įstatymo nustatyto rinkimų agitacijos kampanijos laikotarpio pabaigos, taip pat rinkimų dieną draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai pirkti rinkėjų balsus, dovanomis ar kitokiu atlyginimu skatinti rinkėjų dalyvauti arba nedalyvauti rinkimuose ir (arba) balsuoti už arba prieš vieną ar kitą asmenį, kurį numatoma kelti kandidatū, kandidatą arba kandidatų sąrašą, taip pat žadėti už balsavimą atsilyginti rinkėjams po rinkimų turint tikslą paveikti rinkėjų valią dėl konkrečių politinių partijų ar

¹ <https://www.lrytas.lt/lietuvosdiena/aktualijos/2020/06/28/news/konservatoriu-palapineje-vilniuje-sekmadieni-lankytoju-netruko-dovanojo-saldinius-ir-stebino-ilgu-sarasu-15431724/>

kandidatų arba asmenų, kuriuos numatoma kelti kandidatais, ir taip trukdyti piliečiams įgyvendinti rinkimų teisę.

Paskelbus rinkimų datą, prasideda rinkimų kampanija (2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų kampanija prasidėjo 2020 m. balandžio 10 d.), kurios metu įsigalioja draudimas tiesiogiai ar netiesiogiai dovanomis ar kitokiu atlyginimu skatinti rinkėją balsuoti už vieną ar kitą asmenį, kurį numatoma kelti kandidatų, kandidatą arba kandidatų sąrašą, ar turint tikslą kitaip paveikti rinkėjų valią dėl konkrečių politinių partijų ar kandidatų arba asmenų, kuriuos numatoma kelti kandidatais.

2020 m. liepos 13 d. VRK išsiuntė paklausimą (reg. Nr. 2-738(7.9) Tėvynės sąjungai-Lietuvos krikščionims demokratams (toliau – TS-LKD).

2020 m. liepos 21 d. VRK gautas atsakymas TS-LKD (reg. Nr. 1-1825(7.9), kuriame nurodoma: „*TS-LKD Vykdomas sekretorius dėl koronaviruso plitimo prevencijos 2020 m. birželio 9 d. patvirtino reikalavimus TS-LKD skyriams, ketinantiems vykdyti reitingavimą būstinėse ar kitose fizinėse vietose (pridedama). Šiuose reikalavimuose be kita ko buvo nurodyta: Norint rengti balsavimą skyriuje, ne mažiau kaip 20 skyriaus narių turi būti užsiregistravę ten balsuoti, kiekvienam balsuojančiam turi būti išduodamas atskiras rašiklis (suteiks TS-LKD sekretoriatas), privalo būti nurodytas tikslus patalpų adresas. Privalumas – jei balsavimą įmanoma organizuoti atviroje erdvėje (pastatomoje palapinėje ar panašiai). Visi TS-LKD įsigyti tušinukai yra su TS-LKD simbolika. Tušinukai buvo dalinti ne reklamos, o saugumo tikslais, siekiant mažinti galima koronaviruso plitimo riziką. Buvo siekta, kad jei žmogus neturi savo rašiklio, kad vienu tušinuku rašytų tik vienas žmogus. TS-LKD saldainių neįsigijo ir nedalino. Apklausus palapinėje dirbusius asmenis buvo nustatyta, kad saldainiai buvo atsinešti ir pasidėti asmeniniams poreikiams. <...> Nebuvo vykdoma jokia atranka. Tušinukai buvo duodami tam, kas neturėjo savo rašiklio ir pageidavo tušinuką gauti. Įvairiems TS-LKD poreikiams paskutinį kartą 5000 vnt. tušinukų buvo įsigyta birželio 10 d. Išdalintų ir likusių tušinukų apskaita nevedama, todėl likučio kiekio įvardinti neįmanoma. Tušinukai buvo įsigyti iš TS-LKD biudžetinių lėšų. Į palapinę nebuvo kviečiami ne TS-LKD nariai“.*

2020 m. gegužės 15 d. TS-LKD tarybos patvirtinta Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų kandidatų 2020 m. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų daugiamandatėje apygardoje sąrašo formavimo tvarka² (toliau – Tvarka), kurios 11 punkte nustatyta: *sąrašo reitingavimas yra vykdomas trimis būdais: a. reitinguojant internetu; b. reitinguojant paštu; c. reitinguojant skyriuose ir sueigose (fizinis reitingavimas), o 12 punkte nustatyta, kad TS-LKD narys reitingavimą gali atlikti tik vienu, jo pasirinktu būdu. Iki 2020 m. birželio 5 d. TS-LKD Sekretoriatas atlieka TS-LKD narių apklausą dėl pageidaujamo reitingavimo būdo.* Taip pat pagal Tvarkos 33 punktą TS-LKD

² <https://tsajunga.lt/wp-content/uploads/2020/06/2020-daugiamandates-saraso-formavimas.pdf>

sekretoriatas iki 2020 m. birželio 25 d. visoms VRK perduoda reitingavimo biuletenius ir to TS-LKD skyriaus narių, pasirinkusių reitingavimo skyriuje būdą, registracijos sąrašus ir pagal 34 punktą nustatyta, kad reitingavime skyriuje dalyvauja tik registracijos sąraše įrašyti TS-LKD skyriaus nariai.

Tyrimo metu nustatyta, kad 2020 m. birželio 28 d. Vinco Kudirkos aikštėje, Vilniuje, vykdytame TS-LKD narių daugiamandatėje apygardoje reitingavime galėjo dalyvauti tik TS-LKD nariai. Jie taip pat turėjo būti iš anksto registruoti balsavimui. Pažymėtina, kad dėl koronaviruso pandemijos TS-LKD vykdomasis sekretorius rekomendavo balsavimą rengti atviroje erdvėje „*Privalumas – jei balsavimą įmanoma organizuoti atviroje erdvėje (pastatomoje palapinėje ar panašiai)*“. Taip pat pagal TS-LKD pateiktus 2020 m. birželio 9 d. reikalavimus TS-LKD skyriams, ketinantiems vykdyti reitingavimą būstinėse ar kitose fizinėse vietose, buvo nustatyta, kad „*Kiekvienam balsuojančiam turi būti išduodamas atskiras rašiklis (suteiks TS-LKD sekretoriatas)*“. Tyrimo metu nenustatyta, kad rašikliai ar saldainiai buvo dalijami ne TS-LKD nariams. Saldainius TS-LKD nariai atsinešė asmeniniams poreikiams. Rašikliai buvo išduodami siekiant apsaugoti nuo koronaviruso plitimo. Taip pat nenustatyta, kad renginio metu būtų siekiama paveikti rinkėjus balsuoti už tam tikrą politinės kampanijos dalyvį. Vertintina, kad TS-LKD nepažeidė įstatymų reikalavimų siekdami apsaugoti nuo koronaviruso plitimo, suteikdami partijos nariams galimybę naudotis nauju rašikliu.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, **siūloma:**

Nepripažinti Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų 2020 m. birželio 28 d. vykdyto partijos narių reitingavimo renginio, kurio metu buvo dalijami rašikliai su partijos atributika bei vaišinamasi saldainiais, rinkėjų papirkimu.

Skyriaus vedėja

Lina Petronienė

Vyriausioji specialistė

Sandra Prokofijovienė